

منفی بسیاری را برانگیخت؛ چراکه تندیس نهایی، شبیه دیگر پرنده‌های رایج طراحی شده بود و دیگر نمودی از آن اسطوره افسانه‌ای را با خود نداشت. همین مسئله موجب شد تا از سال بعد، این تندیس به شکل سابق خود باز گردد و به برگزیدگان سیمرغ بلورین اهدا شود.

شماایل این جایزه مهم در سینمای ایران از سی و سومین جشنواره فیلم فجر شکلی تثبیت شده پیدا کرد و پایه و تنه اصلی هر دو از جنس بلور و شکیل تر از همیشه ساخته شد.

نکته جالب دیگر اینکه تندیس سیمرغ بلورین تا دوره سی و هشتم در کشور جمهوری چک ساخته می‌شد، اما در سال ۱۳۹۸ فراخوانی اعلام شد که طی آن یک شرکت ایرانی توانست مطابق با استانداردهای در نظر گرفته شده، این تندیس را تولید کند و از آن زمان تاکنون این جایزه در کشور ساخته می‌شود.

چرا سیمرغ

«سیمرغ» پرنده اسطوره‌ای و افسانه‌ای ایران زمین و یکی از نمادهای مهم ادبیات فارسی است که در داستان‌ها و روایت‌های مشهوری همچون «منطق الطیر» عطار نیشابوری و شاهنامه فردوسی حضور و نمودی پررنگ دارد. همچنین در اوستا، سنگ نوشته‌ها، متون و تصاویر باقی مانده از دوران ساسانی نیز نشانه‌هایی پررنگ از این پرنده به چشم می‌خورد.

در شاهنامه فردوسی، این پرنده نماد و مفهوم خرد است که پاسخ تمام پرسش‌ها را نزد خود دارد. حضور او در این حماسه ماندگار با تولد «زال» آغاز می‌شود، جایی که پدرش یعنی «سام»، به دلیل موهای سپید و ظاهر غیرعادی، او را تنها و بی‌پناه در صحرائی رها کرده و پرنده «سیمرغ» به سبب مهر خداوندی، او را به آشیانه خود برده و پرورش می‌دهد.

دیگر حضور مهم سیمرغ در شاهنامه، مربوط به صحنه نبرد میان «رستم» و «اسفندیار» رویین تن است. رستم ناتوان از مغلوب کردن اسفندیار، از سیمرغ طلب کمک و راهنمایی می‌کند و عاقبت با روشی که از او می‌آموزد، موفق می‌شود اسفندیار را از پای آورده.

در روایت تمثیلی و جهانی عطار نیشابوری یعنی «منطق الطیر» نیز با سفر گروهی از مرغان به سرپرستی همد هددها مواجه هستیم که در تلاش برای رسیدن به آستان سیمرغ هستند. در این داستان هر مرغ، نماد دسته خاصی از انسان‌ها تصویر می‌شود که سختی‌های راه به تدریج هر یک را از رسیدن به تمنای اولیه منصرف می‌کند و در نهایت تنها سسی مرغ به کوه قاف رسیده و درمی‌یابند که سیمرغ خود آن‌ها هستند.

اما در زمانه حاضر و در باور عموم مردم، سیمرغ به عنوان نماد و نشانه سینمای ایران شناخته می‌شود. پرنده‌ای که نام آن با مهمترین رویداد فرهنگی و هنری ایران گره خورده و دریافت تندیس سیمرغ بلورین از جشنواره فیلم فجر به آرزوی هنرمندان بسیاری تبدیل شده است.

سال ۱۳۸۵ بود.

در جشنواره بیست و پنجم، فیلم «فرش ایرانی» به تهیه‌کنندگی رضا میرکریمی در بخش خارج از مسابقه به نمایش درآمد. اثری که فیلمسازان معتبری همچون عباس کیارستمی، مجید مجیدی، کمال تبریزی، نورالدین زرین کلک، بهمن فرمان‌آرا، داریوش مهرجویی، بهروز افخمی، مجتبی راعی، سیف‌الله داد، رضا میرکریمی، بهرام بیضایی، محمدرضا هنرمند، جعفر پناهی و رخشان بنی‌اعتماد در تولید آن نقش داشتند.

در این دوره از جشنواره، فیلم «فرش ایرانی» موفق شد جایزه بهترین فیلم از نگاه ملی را به دست بیاورد. نکته جالب اینکه در این دوره جشنواره و برای نخستین بار شاهد اهدای تندیس سیمرغ به صورت حجمی هستیم. این جایزه به وزن ۵۵۰ گرم و از جنس طلا ساخته شد و به رضا میرکریمی، تهیه‌کننده فیلم «فرش ایرانی» اهدا شد. اما جایزه سایر بخش‌ها همچنان تندیس بلورین بود.

روند اهدای سیمرغ بهترین فیلم از نگاه ملی به صورت حجمی طلایی رنگ برای چندین دوره ادامه داشت اما تفاوت مهم در شکل و شماایل سیمرغ بلورین در دوره سی و یکم رخ داد و این بار ابراهیم حقیقی طرحی متفاوت و حجمی را برای سیمرغ در نظر گرفت. اتفاقی که واکنش‌های

طلایی رنگ تغییر داد، در حالی طراحی بخش اصلی آن به صورت بلورین و با طرحی دوبعدی از سیمرغ به شکل اولیه خود باقی ماند.

در دوره نهم نیز شکل ساختاری سیمرغ بلورین بدون تغییر باقی ماند اما در جشنواره دهم تندیس باز هم سبک‌تر شد و رنگ پایه آن از طلایی به سیاه تغییر کرد. شکل و شیوه برخورد با شماایل سیمرغ بلورین در طی سال‌های مختلف، بیش از هر چیز سلیقه‌ای به نظر می‌رسد؛ چراکه اصلاحات جزئی اتفاق خاصی را در کیفیت بصری آن ایجاد نکرده است.

برای مدت‌ها شکل کلی تندیس سیمرغ ثابت باقی ماند اما در دوره‌هایی جزئیاتی از آن تغییر می‌کرد. برای مثال شکل هندسی بدنه بلورین آن از خطوط زاویه‌دار به منحنی تغییر می‌کرد و پس از چند دوره مجدداً به حالت سابق باز می‌گشت. و یا رنگ پایه آن در دوره‌های مختلف میان طلایی و سیاه در نوسان بوده است. در دوره چهاردهم اما تفاوت دیگری نیز در شکل این تندیس حاصل شد و فرم دوبعدی سیمرغ بلورین در هماهنگی با رنگ پایه، به وسیله خطوط طلایی رنگ بازنمایی شد.

تغییرات نهایی

دیگر تفاوت مهم در ظاهر این جایزه، مصادف با دوره بیست و پنجم این رویداد در

اینکه تندیس سیمرغ بلورین تا دوره سی و هشتم در کشور جمهوری چک ساخته می‌شد، اما در سال ۱۳۹۸ فراخوانی اعلام شد که طی آن یک شرکت ایرانی توانست مطابق با استانداردهای در نظر گرفته شده، این تندیس را تولید کند

